

# Tillæg til »Vore Kirkegaarde« Bind 15 Nr. 2

## FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

Nye Medlemmer.

Afdeling C.

793. Hr. Assurandør Pihl Thomsen, Troense.

794. Hr. S. Eliassen, Skaade, Højbjerg.

## REGNSKAB

for Aaret 1. April 1943 til 31. Marts 1944.

### Indtægter.

Kassebeholdning pr. 1/4 1943 .....	Kr.	122 10
Kontingenter .....	»	3030 70
Tilskud .....	»	1575 00
Protokolsalg .....	»	737 80
Salg af Smaaskrifter.....	»	47 47
Renter .....	»	5 60
	Kr.	5518 67

### Udgifter.

Administration.....	Kr.	600 00
Tryksager, Porto m. v.....	»	1281 36
»Vore Kirkegaarde«.....	»	2053 75
Afdrag og Renter af Laan.....	»	585 24
Møder, Foredrag etc.....	»	571 10
Blomster, Kranse m. v.....	»	76 00
Kassebeholdning pr. 31/3 1944....	»	351 22
	Kr.	5518 67

Roskilde, den 1. April 1944.

(sign.) **Hans Rønø,**  
Kasserer.

Regnskabet er gennemgaaet og fundet i Overensstemmelse med de forelagte Bilag.

(sign.) **P. F. Jensen.** (sign.) **Falmer Nielsen.**

## FRA DANSKE KIRKEGAARDE

11/3 (Holbæk Amts Soc. & Dem.): Kgds. & Udv. i Jyderup tilplantes af Gartner *M. Høj*.

14/3 (Ringsted Folketid.): Der er købt Areal til Udv. af Tybjerg Kgd.

20/3 (Roskilde Tid.): Havearkitekt *E. Erstad-Jørgensen* har projekteret Udv. af Taastrup Kgd. (c. 16,000 m<sup>2</sup>).

21/3 (Venstres Folkebl.): Licitation over Udv. af Haslev Kgd. Arbejdet overdroges til Anlægsgr. *H. Hansen*, Næstved, for ca. 40,000 Kr. Licitationssummen laa ca. 9000 Kr. under Overslagssummen.

22/3 (Sønderjyden): Forslaget om Udv. af Rømø Kgd. vedtages af Menighedsr. imod Formandens Stemme.

24/3 (Kalundb. Folkebl.): Arkitekt *Marinus Andersen* skal projekttere Hegn omkr. Udv. af Aarby Kgd.

25/3 (Aalborg Amtstid.): Mange Gravrøverier paa Aalborg Kgd.

28/3 (Randers Amts Avis): De gamle Kgd. i Randers.

28/3 (Sønderjyden): Sogneraadet i Rømø vil give 25 pCt. Tilskud til Udv. af Kgd.

28/3 (Ringsted Folketid.): Sorø gl. Kgd. bliver Kirken værdig.

29/3 (Fyns Tid.): Urnelund i Svendborg under Forberedelse.

29/3 (Sydsjæll. Venstrebl.): Der er 18 Mand i Gang paa Udv. af Haslev Kgd.

29/3 (Nordsjæll. Soc. & Dem.): Hillerød Kgd. er under Udv.

4/4 (Horsens Soc. & Dem.): Horsens bør have en Urnehal.

4/4 (Randers Amts Avis): Vorup Kgd. skal udvides.

9/4 (Nationalt.): Paaskens Blomster til de Faldne.

9/4 (Berl. Tid.): Gentoft Kgd. skal fordobles i Areal.

11/4 (Socialdem.): Landets Krigergrave blev blomstersmykket den 9. April.

11/4 (Aalborg Stiftstid.): Aalborgs Anlæg og Kirkegaarde.

12/4 (Vestloll.): Der stjæles paa Nakskov Kgd.

19/4 (Fyns Venstrebl.): Kgd. er Sognenes Billedbog.

19/4 (Kristelig Dagbl.): Kransenedlæggelse paa Krigergravene paa Dybbøl.

20/4 (Langel. Avis): Skal Kgd. stænges inde?

20/4 (Berl. Aften): Præst og Lærer diskuterer ved Graven.

24/4 (Berl. Tid.): Manglende Respekt for Gravfreden.

24/4 (Horsens Soc. & Dem.): Glemmer Horsensianerne Børnegravene?

26/4 (Berl. Aften): 253 allierede Flyvere paa en jydsk Kgd.

26/4 (Fyns Tid.): Striden om Jord til Korslykke Kgd.

27/4: (Østsjæll. Folkebl.): Havdrup Kgd. er udvidet efter Ark. *L. Nielsens* Plan.

28/4 (Aarhus Amtstid.): Hammel Kgd. skal udvides.

29/4 (Fyns Venstrebl.): Dalum Kgd. udvides med 8,300 m<sup>2</sup>.

1/5 (Randers Dagbl.): Hammel Kgd. skal udvides.

3/5 (Haslev Folket.): Om Kulturødelæggelse (Sorø gl. Kgd.).

4/5 (Ringsted Folketid.): Hærværk paa den ny Kgd. i Haslev.

5/5 (Sorø Amts Dagbl.): Mausolæum for Dynastiet Mische i Ydby.

6/5 (Sorø Amts Dagbl.): Kritik af Reguleringen i Sorø.

10/5 (Politiken): Lagt sig til at sove paa sin Kærestes Grav.

10/5 (Nykøbing F. Soc. Dem.): Udvidelsen af Stubbekøbing Kgd.

10/5 (Holbæk Amts Avis): Sjældent Oldtidsfund ved Vallekilde Kirke.

11/5 (Dannevirke): Øster-Lindet Kgd. har reserveret sig Jord til Udv.

12/5 (Aftenbl.): Holmens Kirkeplads som smuk Urnehave (Haveark. *Troels Erstad* og Kommune-gartner *G. N. Brandt*).

13/5 (Thisted Amts Tid.): Ingen Afgørelse vedr. Udv. af Thisted Kgd. (Havearkitekt *E. Erstad-Jørgensen*).

15/5 (Socialdem.): Ligbrændingsf. har stor Tilg.

16/5 (Rosk. Tid.): Krigergraven paa Jyllinge Kgd. restaureres.

17/5 (Sorø Amtstid.): Tyverier paa Slagelse Kgd.

17/5 (Holbæk Amts Venstrebl.): Krematoriet i Holbæk.

20/5 (Berl. Tid.): Originale Gravskrifter.

21/5 (Fyns Venstrebl.): Stor Udv. af Broholm Kgd. (Inspektør *O. R. Askegaard*).

22/5 (Berl. Tid.): Lysestøberens Hjertesuk (Gravskrift).

23/5 (Socialdem.): Den ny Kgd. i Ballerup.

24/5 (Rosk. Dagbl.): 2. Pinsedag indvies Havdrup ny Kgd.

25/5 (Ringkøbing Amts Dagbl.): Lønborg Kommune afholder Udg. ved Udv. af Kgd. (Havearkitekt *Johannes Tholle*) (Kr. 9,000).

26/5 (Ærø Folkebl.): Ærøskøbing Kgd.

26/5 (Bornholm Tid.): Ny Urnehave paa Rønne Kgd.

27/5 (Frederiksborg Amts Avis): Dansk Ligbrændingsfor. har skænket en symbolsk Figur til Urnehaven i Hørsholm (Tegning: Havearkitekt *Johannes Tholle*; Relieffer: Billedhuggeren *Gunnar Hamme-rich*).

30/5 (Rosk. Dagbl.): Sognepræsten indvier Havdrup nye Kgd.

31/5 (Rosk. Tid.): Rye Kgd. er udvidet (Inspektør *Hans Rønø*).

31/5 (Fyns Tid.): De fynske Urnegravpladser.

1/6 (Østsjælland. Soc. Dem.): Roholte ny Kgd. er færdig.

9/6 (Frederiksborg Amts Avis): Krigsmonumentet paa Karlebo Kgd.

9/6 (Loll. F. Venstreblad): Der skaffes Gravplads paa Stubbekøbing Kgd.

9/6 (Kalundborg Folkebl.): De engelske Flyvergrave omgrupperes.

10/6 (Loll. F. Soc. Dem.): Ny Urnehave paa Nakskov Kgd.

## FRA NORSKE KIRKEGAARDE

3/3 (Oplendingem.): Udbedring af Hoff. Kgd.

6/3 (Laagendalsposten): Lyngdal Kgd. udvides.

6/3 (Fjordens Tid.): Gimmestad Kgd. udvides.

15/3 (Sarpsborg Dagbl.): Ullerøy Kgd. udvides.

17/3 (Buskerud Blad): Olberg Kgd. udvides og forskønnes.

17/3 (Varden): Kronborg Kgd. udvides (i Holla).

18/3 (Sarpsborg Dagbl.): Skjeberg Kommune eksproprierer til Udv. af Ullerøy Kgd.

24/3 (Hardanger): Odda Kommune køber Berjaflot til Kgd.

25/3 (Fritt Folk): Ny Urnelund paa Gl. Akers Kgd. (Haveark. *Pål Sæland*).

4/4 (Ofotens Tid.): Udv. af Elevgård Kgd.

5/4 (Drammens Tid.): Strømgodsets Kgd. skal udvides.

15/4 (Nordstrand Bl.): Planer om en vakker Urnelund paa Nordstrand Kgd.

25/4 (Folketanken): Risør Kgd. skal forskønnes.

4/5 (Aftenposten): Urnelund i vakre Terrasser ved Gl. Aker Kgd.

5/5 (Hedemarken): Bytinget vedtager Plan for Udv. af Hamar Kgd. Der bliver Plads til 1027 Jordgrave, 149 Barnegrave og 1723 Urnegrave. (Haveark. *Harald Lindebrekke*).

13/5 (Guldbrandsdølem.): Dovre Kgd. udbedres.

23/5 (Ofotens Tid.): Bygartneren i Narvik retter Opfordring til Befolkn. ang. Kgd.

25/5 (Østlendingen): Udv. af Søre Osen Kgd. skal udføres i Sommer.

## FRA TIDSSKRIFTERNE

**Gartner-Tidende** Nr. 22: Stillingen som Graver i Haderslev er opslaaet.

**Landsbygraveren** Nr. 3: Arbejdet paa Kirkegaarden i Marts. Planter til Kirkegaarden. Arbejdstøj. Kursus paa Hadsten Højskole. Horne Kirke. — Nr. 4: Arbejdet paa Kirkegaarden i April. Hvad fik Du ud af det? Tak. Lønforhøjelse m. m. Hvordan skabe Læ paa vore Kirkegaarde? Indtægter paa Kirkegaardene. — Nr. 5: Forstaaelse. Landsbygraverens Lønningsforhold. Et Fremskridt. Indtægt paa Kirkegaarden. Foraar 1944. Om Landsbygraverne. En Sommerferie. Naar vi to bliver gamle. Udnytter vi alle Muligheder. Kom Maj, du søde, milde.

**Menighedsraadens Blad** Nr. 4: Landsbygraverens Lønningsforhold. — Nr. 5: Menighedsraadens Kasser.

**Præsteforeningens Blad** Nr. 19: Skurrende Ord ved Begravelser. — Nr. 20: Københavns Begravelsesvæsen (og Kapellerne).

**Ignis** Nr. 3: Jordfästningspsalm. Människan av jord och stjärnströdd himmel. Kring 1943 års eld.

beg. ciffror. Göteborgavdelingen 60-års Jubileum. Urnlundens växter. — Nr. 4: Min sista vilja. Krematorietrymmena i erfarenhetens belysning. Om askspredningsapparater. Huru krematorierna vuxit fram till institutioner. Stortyska eldbeg. kassan 30 år. Urnlunden på Mjölby nye kyrkogård. Synspunkter ang. kyrkogårdarnas kapell. Kransarna kring en bår skola ligga kvar under jordfästningen. — Nr. 5: Asken för vinden åt luft och jord och hav. Kalmar stads kyrkogårdar. Asken för vinden. Graven. Kirkegaard eller Urnegaard? Åtgärder för förbilligande av gravningskostnaderna. — Nr. 6: Krematorium och begravningsplats som arkitektonisk uppgift. Min syn på krematoriernas konstnärliga utsmyckning. Krav på krematoriernas utsmyckning med hänsyn till kristlig religiös anda. Eldbeg. förenings möte med arkitekter och konstnärer. Önskemål och synpunkter för den tekniska planläggningen av krematorier. Nutidens och framtidens krematorietempel.

### BOGANMELDELSER:

**Anna Weber og Chr. Stapel:** »Bekæmpelse af Haveplanternes Sygdomme«. 11. forøgede og omarbejdede Udgave. Alm. Dansk Gartnerforenings Forlag, 8<sup>o</sup>, 194 S., ill., Kbh. 1944.

»Den grønne Bog« er udkommet i ellefte Udgave, — og ikke uden Grund. Man har faaet Kendskab til flere Skadedyr og Sygdomme samt baade opfundet og fremstillet flere Bekæmpelsesmidler. Særlig nu, hvor man ikke kan faa Nikotin og andre »ædle Varer«, er det ogsaa af Betydning, at der kommer gode og velgennemprøvede Erstatninger i Handelen. Bogen er ligesom den forrige Udgave delt i 4 Afsnit, — et for Angreb, der er fælles for mange Kulturer, — et hvor de forskellige Angrebsplanter opføres alfabetisk, — et hvor det almindelige om Forebyggelse og Bekæmpelse omtales, samt et hvor de vigtigste Bekæmpelsesmidler omtales alfabetisk. Foruden et fyldestgørende Register bag i Bogen findes der en Vægt- og Maaltavle med Angivelse af de forskellige Betegnelser, man bruger, og endelig en Adressefortegnelse over de Steder, hvor man kan henvende sig og faa Oplysning om Plantesygdomme. Bogen er uundværlig for alle, der har med Planter at gøre, det være sig Handelsgartneren, Specialgartneren, Frugtavleren, Kirkegaardsgartneren eller den private Haveejer.

Alice Nissen.

**Dansk Ligbrændingsforenings Beretning for Aaret 1943, 8<sup>o</sup> 113 S., Kbh. 1944.**

D. L. meddeler, at Medlemstallet nu er steget til 136,931. Brændingsprocenten er i København 38,3 pCt. (37,4 pCt.), i Aalborg 32,0 (31,0 pCt.) og for hele Landet 13,7 pCt. (13,1 pCt.).

Under Titlen »Danske Urnehaver ved Udgangen

af 1943« gennemgaar Havearkitekt *Johannes Tholle* paa udmærket Maade Landets forskellige Urnehaver og navnlig de nyanlagte. De gode bliver rost og de mindre gode kun omtalt, særdeles diplomatisk.

I Anmeldelsen af Beretningen for 1942 efterlyste jeg nogle Urnehaveplaner og i nærværende findes adskillige; det letter Oversigten betydeligt.

Med Undtagelse af Vestre Kirkegaard ligger København stadig som Nummer sidst hvad Urnehaveprojektering angaar. Billederne er som sædvanligt udmærkede, men maa vi ikke snart se nogle nye?

Skolebestyrer *Magnus Lund* har skrevet »Kirkegaard eller Urnegaard«. Artiklen er delt i 3 Afsnit, hvoraf det første om Kirkegaardenes Mangel paa Harmoni er glimrende og burde læres udenad af alle Kirkegaardsbestyrelser.

Det midterste Afsnit, som sværger til Urnegaarderne fremfor daarlige Urnehaver, er læseværdigt, og Forfatteren er tilbøjelig til at mene, at kan vi opnaa den rigtige Form for Urnebegravelse, er dette tilstrækkeligt.

Det maa dog fastslaas, at vi maa foreholde os Idealet, og dette er Urnegrave uden Indhegning og helst ogsaa uden Gravmæler og forvirrende Beplantning. Der kan nemlig skabes en Urnehave, som er en rolig æstetisk Mindepark med grønne friske Græsflader og en passende harmonisk Beplantning (jævnf. Fællesgrav-Motivet).

En Bemærkning om, at »Foreningen for Kirkegaardskultur« mangler nye Idéer, skyldes Lunds manglende Viden. Hvad der siges om Mariebjerg, kan jeg ganske slutte mig til.

Atter i Aar vil det ses, at D. L.s Beretning har en stor og god Mission, og giver Anledning til forhaabentlig frugtbringende Diskussion.

Eigil Qvist.

### Københavns Begravelsesvæsens nye Brochurer.

Efter »V. K.«s Kritik af den tidligere, lidet tidssvarende Brochure har Københavns Begravelsesvæsen nu udsendt en ny og bedre, eller rettere tre, idet der nu foreligger en for Familiegrave, en for Urnegrave og en for Linjegrave, alle ensartede af Udstyr, blot med forskellig Farve paa Omslaget. Hver af Brochurerne indeholder udmærkede Skemaer over Takster, nogle pæne Billeder af Grandækning samt et varierende Antal Planer og Fotografier af gode Gravstedsanlæg, baade traditionelle og moderne. Man glæder sig over nogle lave Forkanter og høj Bagplantning paa et Par af Planerne; men lave Forhække ses mærkeligt nok slet ikke, ligesom høje Ryghække, trods stor Anvendelse i Praksis, heller ikke er afbildet et eneste Sted i disse Brochurer. Det skyldes udelukkende Clichémandens Bortretouchering af Omgivelserne, at man skaanes for Synet af nærstaaende Monumenters grimme Bagsider. Og saa savner Anm. blot et enkelt Anlæg, hvor Klinker

finder Anvendelse. De afbildede Gravstedsanlæg, der desværre alle er Vinterbilleder, er imidlertid præget af god Smag og faglig Dygtighed, og hver Brochure for sig fremtræder som en net lille Tryksag.

Hans Rønø.

**Johannes Tholle:** Havens Anlæggelse (Idéer og praktiske Raad ved Indretning af Haver). J. Fr. Clausens Forlag, 52 Sider, 8<sup>o</sup>, Kbh. 1944.

I denne lille Bog fortæller Forfatteren i moderne journalistisk Form om Synspunkter og Fremgangsmaader ved den lille Haves Tilblivelse.

Han begynder med almene Betragtninger om Hegenet, Forhaven og Terrassen og taler saa om Synspunkter ved Indretning af Haven af i Dag. Derefter omtales de enkelte Anlægsarbejder og Haveelementer: Planering, Jordbearbejdning, Gange, Mure, Trapper, Vand, Pergola, Planter, Græs osv., og til sidst ofres nogle Afsnit paa Børn, Fugle, Krukker, Kompost og Tørrestativer.

Alt i alt naar Tholle vidt omkring paa disse 52 Sider. Det siger sig selv, at der ikke kan være Tale om nogen grundig Behandling af dette store Stof, hvilket ogsaa indrømmes i Forordet. Bogen maa altsaa nærmest ses under Synsvinklen Romanlæsning for Haveejere, og selv om der ind imellem siges mange fornuftige Ting, kan man spørge sig, hvad den læge Læser faar ud af en saadan Behandling af Problemer, der for ham er brændende.

En anden Indvending maa gøres mod de viste Haveplaner, som er alt for udviklede. Udleverer man Idealplaner til Kopiering for Amatører, maa man vælge klare og enkle Typer, som ikke kan misforstaaes eller forvandskes nævneværdigt, naar de udføres af en relativt ukyndig. Haver skulde dog gerne, ligesom Huse, være ganske naturlige og lige fremme Ting.

Georg Boye.

**Svend Zachariassen:** Korset og Opstandelsen i Kunsten, 8<sup>o</sup>, 116 S., 60 Billeder, Nyt Nordisk Forlag, Kbh. 1942.

Mange Aars Studier over Krucifixet og Korset i den kirkelige Kunst har Pastor Zachariassen gjort andre delagtig i i sin Bog, og man mærker ved Læsningen, at Studierne ikke er gjort forgæves; Forfatteren aabenbarer en dyb Indlevelse i Emnet, der spænder fra Katekomberne over Katoliscismen til Thorvaldsen og Joachim Skovgaard. Han paapeger Forbindelsen mellem den grundtvigske Paavirkning af Kunsten i 1800-Aarene og Oldtidens kristne Kunst, men betegner dog forrige Aarhundredes Kirkekunst som af væsentlig ringere Værdi end tidligere Perioder. At adskillige er af lignende Anskuelse hvad angaar vort Aarhundredes større kirkelige Kunst (Kirkebygningen), er velkendt fra standende Diskussioner.

**Mogens Strunge:** Middelalderlige Kirkers Indbo, 64 S., 8<sup>o</sup>, ill., Einar Munksgaard, Kbh. 1944, Kr. 2,50.

Nærværende lille Skrift er tænkt som en Vejledning til Forstaaelse af Kirkernes Inventar, hvormed menes Alter, Altertavler, Prædikestol, Orgel m. m., og Forfatteren fortæller jævnt og ligetil om disse Tings Fremkomst, deres Oprindelse, Udformning m. m.; ligesaa fortæller han om Kalkmalerierne, Kirkeklokker, Helgenaltre og Døbefond. Skriftet kan utvivlsomt være af Interesse for Turister, Konfirmander eller andre Unge, der ikke netop har kirkelig Kunst som Speciale, men gerne ønsker at faa lidt at vide derom. Og Pastor Strunge fortæller aldrig kedeligt.

**Københavns Stifts Aar bog,** redigeret af Pastor Poul Nedergaard, 342 S., 8<sup>o</sup>, Lohses Forlag, Kbh. 1944.

Som den første i forhaabentlig en lang Række er udsendt en Aar bog for Københavns Stift, indeholdende en lang Række aktuelle Artikler og andet aktuelt Stof. Biskoppen indleder med »Et Ord med paa Vejen«, og derefter følger Afsnit som »Fra Kirkens praktiske Arbejde«, Bygningshistorie, Præster fortæller m. m., og der sluttes med Statistik, historisk Oversigt o. l. — en nyttig Bog, der er udsendt i et værdigt Udstyr.

**Lars Hansen:** Gødningernes Anvendelse i Gartneri og Havebrug. Alm. d. Gartnerf. prakt. Haandb. Nr. 9, 112 S., Kbh. 1944.

Allerede 4 Aar efter første Ud g. af denne lille Bog i det praktiske Format er den blevet udsolgt, og det er muligt at udsende en revideret Udgave med nye Oplysninger. Ogsaa Kirkegaardsfolk bør læse den og drage Nytte af den; og det er værd at erindre, at det ikke alene er Gravstederne, som har Brug for Gødning, — ogsaa Læbælter, Ryghække, Forkanter, Græsrabatter m. m. vidner mange Steder om, at de sulter og bør have Gødning.

## RESOLUTIONER m. m.

(Fortsat fra S. 4).

Uanset dette og uanset at man fra Ministeriets Side tidligere gentagne Gange ud fra det dagældende Lovgrundlag har udtalt Betænkelighed ved en Gennemførelse af en Ferieordning for Kirkebetjente m. fl., forsaavidt en saadan Ordning kunde medføre Udgift for Kirken, maa man, saaledes som Sagen foreligger efter Ikrafttrædelsen af den foran nævnte Lov, og specielt da det fremgaar af Lovens Motiver, at man ved den angivne Undtagelsesbestemmelse i § 1 har forudsat, at en Ferieordning for Folkekirkens Funktionærer enten allerede eksisterer eller tilvejebringes, nu finde det paakrævet, at der søges gennemført Adgang for Kirkens Funktionæ-

rer til en passende Ferie paa Vilkaar, der i det hele ikke er ringere end de efter Ferieloven gældende. Under Hensyn dels til, at Kirkebetjentforholdene maa antages at være saa forskelligt ordnede, at fælles Regler maa formodes at være vanskelige at tilpasse til alle forekommende Tilfælde, og dels under Hensyn til, at det iøvrigt er overladt til Menighedsraadene under Approbation af Provstiudvalgene — for Købstædernes Vedkommende under Approbation af Overtilsynet — at ordne Kirkebetjentforholdene, har man imidlertid ikke herfra villet give detaillerede Regler for en Ferieordning, men finder det rettest, at Menighedsraadene selv i Forbindelse med Provstiudvalgene — eller Overtilsynet — fastsætter de nærmere Regler for hver enkelt Kirkes Vedkommende i Regulativet for Kirkebetjeningens Tjenesteforhold m. v., men dog saaledes at det i Overensstemmelse med det allerede anførte holdes for Øje, at det tilstræbes, at der sikres Funktionærerne en Stilling, der i ethvert Fald ikke er ringere end efter Ferielovens Regler, i hvilken Forbindelse man skal bemærke, at det kan være rimeligt for nogle af Funktionærerne at give Adgang til en mere rigeligt beregnet Ferie, end Lovens Regler vilde hjemle, enten paa Grund af Tjenestens Art, de paagældende Funktionærers Forhold i det Hele eller under Hensyn til langvarig Tjenestetid ved Kirken, samt at Ministeriet vil finde, at Ferieordningen normalt ogsaa bør komme saadanne Personer tilgode, der har deres Hovedvirksomhed andetsteds end ved Kirken.

Det tilføjes, at der for de Funktionærer, der som Hovedindtægt fra Kirken oppebærer fast Honorar, ikke kan blive Spørgsmaal om nogen Feriegodtgørelse.

Ministeriet forudsætter, at Ferieordningen ved den enkelte Kirke i saa vidt Omfang som muligt søges ordnet saaledes, at de ved samme Kirke ansatte i Ferietiden uden særligt Vederlag fungerer for hinanden, saaledes som det er sædvanligt mellem Funktionærer indenfor den offentlige Administration; men den Omstændighed, at en saadan Ordning ikke er gennemførlig for alle en Kirkes Funktionærer, hvilket formentlig i mange Tilfælde vil gælde Gravene (Ringerne) paa Landet, maa ikke medføre, at disse Funktionærer undtages fra Ferieordningen, eller at der tilstaa dem Ferie paa mindre gunstige Vilkaar, og Kirken (Kirkebetjeningskassen, Kirkekassen) maa under saadanne Forhold udrede Udgifterne til den fornødne Vikarhjælp, dog saaledes at der drages Omsorg for, at denne Hjælp tilvejebringes paa den for Kirken efter Omstændighederne mest økonomiske Maade.

Sluttelig bemærkes, at Ministeriet, saafremt man paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt ikke kan faa gennemført de fornødne Ændringer i Regulatorerne, intet har at erindre imod, at Menigheds-

raadene midlertidig for indeværende Aar paa mere uformel Maade træffer Aftale om Sagens Ordning med Provstiudvalget — for Købstæderne Overtilsynet.

Hvilket herved meddeles til Efterretning og videre Bekendtgørelse, idet det fornødne Antal Eksemplarer af nærværende Cirkulære vedlægges til Omdeling blandt Provstiudvalgene og Menighedsraadene.

27. Maj 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Redaktionen af »Ny Verden«) ang. **borgerlig Begravelse fra Folkekirkens Begravelseskapper og disses Benyttelse af Personer, der ikke hører til Folkekirken.**

I Skrivelse af 26. April 1939 har Redaktionen udbedt sig Oplysning om, hvorvidt en Præst eller et Menighedsraad kan forbyde, at en borgerlig Begravelse foregaar fra Kirkens Kapel, samt om Kapellet kun staar til Raadighed for Medlemmer af Folkekirken.

I Anledning heraf skal man meddele, at der ikke af Præst eller Menighedsraad kan nedlægges Forbud mod borgerlig Begravelse fra Kirkens Kapel, idet man med Hensyn til de nærmere Bestemmelser iøvrigt henviser til §§ 2—4 i Lov Nr. 100 af 19. April 1907 om borgerlig Begravelse af Folkekirkens Medlemmer fra Folkekirkens Kirkegaarde og fra dens Begravelseskapper.

Med Hensyn til det andet rejste Spørgsmaal skal man derhos meddele, at Kapellet ogsaa staar til Raadighed for Ikke-Medlemmer af Folkekirken, idet herom henvises til Bestemmelsen om Begravelse af Personer, der staar udenfor Folkekirken, i § 5 i for nævnte Lov.

30. Maj 1939. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart's Skriv. (til N. N. Spare- og Laanekasse) ang. **Spørgsmaal om en Sparekasses Forpligtelse til i nærmere angivne Tilfælde at udbetale Beløb, henlagte til Gravstedsvedligeholdelse.**

I en hertil gennem Sparekassetilsynet indkommen Skrivelse af 1. Oktober f. A. har Sparekassen udbedt sig Handelsministeriets Afgørelse af, hvorvidt Sparekassen er pligtig at udbetale visse paa Konto med Sparekassen henstaaende Beløb til Vedligeholdelse af Gravsteder paa A. Kirkegaard til Oplægning blandt Stiftsmidlerne, uanset at de enkelte Konti bærer Paategning om, at kun Renterne maa anvendes til nævnte Formaal, medens selve Kapitalen, naar Vedligeholdelsestiden er udløben, skal tilfalde Menighedsraadet.

I denne Anledning skal man efter stedfunden Brevveksling med Kirkeministeriet og Amtmanden over Hjørring Amt meddele, at Handelsministeriet maa holde for, at Sparekassen i Henhold til Bestemmelserne i § 18, 2det Stk., i kgl. Anordning an-

gaaende Kirkegaarde af 10. December 1927 er pligtig at udbetale de paagældende Beløb til Stiftsøvrigheden over Aalborg Stift til Oplægning blandt Kirkens Midler.

13. Juni 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Viborg Stift) ang. **Afslag paa et Andragende fra en Kirketiende ejer om at maatte erholde udbetalt Renterne af de for Salg af Gravsteder indkomne, blandt Stiftsmidlerne oplagte Beløb.**

I Fortsættelse af Skrivelse herfra af 17. Marts d. A. vedrørende det af Ejeren af Aalum Kirkes Tiende, Greve N. N., fremsendte Andragende om, at bl. a. Renterne af de for Salg af Gravsteder indkomne Beløb, som i Henhold til Lov Nr. 282 af 30. Juni 1922 § 25, Stk. 6, jfr. Lov af 29. Marts 1924, skal oplægges blandt Stiftsmidlerne, maa tilslædes udbetalt Tiendeejeren sammen med Renterne af Kirkens Tiendekapital, skal man — efter med Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds Skrivelse af 16. f. M. at have modtaget Meddelelse om, at der hidtil ikke har fundet Indbetaling Sted af saadanne Kapitaler — tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at samtlige de i den nævnte Lovbestemmelse omhandlede Vederlag for Gravstedskøb maa indbetales til Stiftsøvrigheden i Overensstemmelse med Loven, og at Ministeriet ikke finder at kunne give Tilladelse til Udbetaling af Renterne af de paagældende Kapitaler.

26. Juni 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Biskoppen over Københavns Stift) ang. **Tilladelse for Estlands Sømandspræst i København til at forrette Begravelse af estniske Undersaatter paa Kirkegaardene i København og paa Frederiksberg og fra disses Kapeller.**

I et med Deres Højærværdigheds Skrivelse af 9. Juni 1939 hertil indsendt Andragende har lettisk Sømandspræst, Lic. theol. S. H. Poulsen, der af Styrelsen for den evangelisk-lutherske Kirke i Estland er kaldet til tillige at være Estlands Sømandspræst her i København, anholdt om Tilladelse til at forrette Begravelse af estniske Undersaatter med Benyttelse af den estniske evangelisk-lutherske Kirkes Ritual, idet Andrageren til Støtte herfor har henvist til, at tilsvarende Tilladelse er meddelt ved Skrivelse herfra af 17. August 1935, forsaavidt angaar Begravelse af lettiske Undersaatter, og at de lettiske og estniske evangelisk-lutherske Kirkers Begravelsesritualer, bortset fra sproglige Forskelligheder, er enslydende.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet intet finder at erindre imod, at det tillades Lic. theol. Poulsen som Estlands Sømandspræst at forrette Begravelser af estniske Undersaatter paa Kø-

benhavns og Frederiksberg Kirkegaarde og fra disses Kapeller med Benyttelse af den estniske evangelisk-lutherske Kirkes Ritual, uden at det skal være nødvendigt i hvert enkelt Tilfælde at indgive Ansøgning herom til Ministeriet. Derimod maa der, som hidtil, træffes Aftale med den paagældende Kirkegaardsbestyrelse om Begravelseskapellets Benyttelse, ligesom den sædvanlige Betaling herfor maa erlægges.

10. Juli 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Biskoppen over Haderslev Stift) ang., **hvorledes der skal forholdes med Hensyn til Dødsattester og Kirkebogstilsforsler ved Begravelse af Medlemmer af det romersk-katholske Trossamfund, naar den stedlige Menigheds anerkendte Præst fungerer ved Begravelsen, m. m.**

I et med Deres Højærværdigheds Skrivelse af 2. Februar 1939 hertil indsendt Andragende har Sognepræst for den danske Menighed i Sønderborg N. N. udbedt sig Oplysning om hvorledes der skal forholdes med Hensyn til Dødsattester og Kirkebogstilsforsler ved Begravelse af Medlemmer af den romersk-katholske Menighed, naar den stedlige anerkendte romersk-katholske Præst fungerer ved Begravelsen.

Ved Sagens Fremsendelse hertil har Deres Højærværdighed næst at oplyse, at de romersk-katholske Menigheder i Haderslev, Aabenraa og Sønderborg ikke har egne Kirkegaarde, og at der ej heller findes kommunale Kirkegaarde i disse Byer, anført, at den almindelige Regel her, hvor Dødsstedets Personregister registrerer samtlige Dødsfald, formentlig maa være, at der kun i de Tilfælde, hvor Begravelsen foregaar i det Sogn, hvor Dødsfaldet har fundet Sted, bør ske Tilførsel til Kirkebogen om Dødsfaldet (Begravelsen), og at den originale Dødsattest i Henhold til § 4, sidste Stykke, i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 25. Marts 1931 i disse Tilfælde skal afleveres til den anerkendte romersk-katholske Præst, naar den afdøde tilhørte den stedlige romersk-katholske Menighed. Endvidere maa der naturligvis altid paa Begravelsesstedet ske Tilførsel til vedkommende Kirkegaardsprotokol.

Med Hensyn til de nærmere Regler har Deres Højærværdighed derhos anført, at der efter Deres Formening gælder følgende, naar den afdøde tilhørte den romersk-katholske Menighed:

I de Tilfælde, hvor Begravelsen sker udenfor en af de nævnte Købstæder, udfærdiger den romersk-katholske Præst, i Medfør af § 16, Stk. 2, i den fornævnte Bekendtgørelse den fornødne grønne Genpart af Dødsattesten, medens den originale Attest ved Ugens Udløb tilstilles den stedlige Sognepræst til Videresendelse til Embedslægen. Udover denne Ekspedition paahviler der ikke den paagældende Sognepræst nogen Funktion i disse Tilfælde, lige-

som der ikke bør ske nogen Tilførsel til Folkekir-  
kens Ministerialbøger paa Dødsstedet angaaende  
Dødsfaldet.

I de Tilfælde, hvor Begravelsen derimod foregaar  
i en af Købstæderne, foretages der Tilførsel til den  
romersk-katholske Menigheds Ministerialbøger om  
Dødsfaldet, men derimod ikke til Folkekirken.  
Med Hensyn til den originale Dødsattest forholdes  
der paa ganske samme Maade som i foregaaende  
Tilfælde, hvorhos den romersk-katholske Præst i  
Henhold til Bestemmelsen i § 6, Stk. 2, udfærdiger  
en grøn Genpart af Attesten til Forevisning for den  
stedlige Sognepræst, før den afdøde begravnes paa  
Folkekirken Kirkegaard.

I Anledning af det saaledes foreliggende skal man  
tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse,  
at Ministeriet kan tiltræde det af Deres Høj-  
ærværdighed anførte, dog med den Ændring, at der  
i de Tilfælde, hvor et Medlem af den romersk-katholske  
Menighed begravnes paa en Kirkegaard uden-  
for de nævnte Byer, ogsaa maa ske Tilførsel til Be-  
gravelsesstedets folkekirkelige Ministerialbog, idet  
Hovedreglen maa være, at en kirkelig Handling,  
der foretages i et Sogn, altid skal indføres i dette  
Sogns Ministerialbøger.

Efter den Anledning, Sagen dertil giver, undlader  
man ikke at henlede Opmærksomheden paa, at der  
ikke findes nogen anerkendt Præst for den romersk-  
katholske Menighed i Aabenraa, saaledes at Begrav-  
elser paa Kirkegaarden i Aabenraa af Medlemmer  
af den nuværende romersk-katholske Menighed her  
skal tilføres Folkekirken Ministerialbøger, ligesom  
Dødsattesterne i disse Tilfælde skal afleveres til  
Sognepræsten i Aabenraa.

11. Juli 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stifts-  
amtmanden og Biskoppen over Aalborg Stift) ang.  
Bestemmelsen i kgl. Anordning af 10. December  
1927 § 18, Stk. 2, hvorefter Vederlaget for Grav-  
stedsvedligeholdelse, naar det erlægges med et  
Beløb en Gang for alle, skal oplægges blandt  
Kirkens Midler.

I Anledning af den med Stiftsøvrighedens Skriv-  
else af 29. Juni 1939 hertil indsendte Sag, hvoraf  
det fremgaar, at Ørding Sogns Menighedsraad har  
været sig ved til Stiftsmidlerne at indbetale Ved-  
ligeholdelseskapitalerne for følgende to Gravsteder  
paa Ørding Kirkegaard, nemlig N. N.'s Gravsted,  
200 Kr., og Gaardejer P. P.'s og Hustrus Gravsted,  
200 Kr., skal man meddele til Efterretning og vi-  
dere Bekendtgørelse, at Ministeriet maa holde for,  
at de omhandlede to Kapitaler i Henhold til Be-  
stemmelsen i kgl. Anordning af 10. December 1927  
§ 18, Stk. 2, om »at Vederlaget skal oplægges blandt  
Kirkens Midler«, hvorved for Landsbykirkers Ved-  
kommende forstaas Stiftsmidlerne, bør inddrages  
blandt disse, idet Ministeriet iøvrigt ikke undlader

at henvise til, at der ikke i de foreliggende Tilfælde  
er truffet testamentarisk Bestemmelse om, at Be-  
løbene skal indsættes i den Sparekasse, hvor de nu  
henstaar.

5. Aug. 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Repræ-  
santanterne for det mosaiske Trossamfund) ang.  
Forevisning af Skifteretsattest, forinden Begravelse  
foretages paa det mosaiske Trossamfunds  
Kirkegaard.

Paa dertil af Justitsministeriet given Foranledning  
skal man herved anmode Repræsentanterne om at  
ville indskærpe Præsterne ved det mosaiske Tros-  
samfund, at de ikke maa foretage nogen Begravelse,  
før der er forevist dem en Attest fra Skifteretten  
om, at Dødsfaldet er anmeldt for denne, og at Over-  
trædelse af denne Forskrift medfører Bødestraf for  
Præsterne i Medfør af § 2 i Lov Nr. 155 af 30. No-  
vember 1874 om Skifte af Dødsbo og Fællesbo.

9. Aug. 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stifts-  
amtmanden og Biskoppen over Lolland-Falsters Stift)  
ang. Spørgsmaal om Indførelse af en Ordning,  
hvorefter Udgiften til Gravkastning overføres til  
Kirkekassen og lignes paa Menigheden.

I et med Stiftsøvrighedens Skrivelse af 29. Juli  
d. A. hertil indsendt Andragende har Thorslunde  
Menighedsraad anholdt om Tilladelse til, at Beta-  
lingen for Gravning og Tilkastning af Grave paa  
Thorslunde Kirkegaard maa udredes af Kirkekassen,  
saaledes at de aarlige Udgifter herved lignes paa  
Menigheden.

I Anledning heraf skal man til Efterretning og  
videre Bekendtgørelse tjenstlig meddele, at Ministe-  
riet, uanset at Overførelsen af den heromhandlede  
Udgift til Gravkastning paa den kirkelige Ligning  
er uden positiv Hjemmel i den kirkelige Lovgiv-  
ning, efter Omstændighederne ikke vil modsætte sig,  
at denne Ordning praktiseres, forsaavidt angaar  
Thorslunde Kirkegaard, dog kun under Forudsæt-  
ning af, at der tages behørigt Hensyn hertil ved  
Fastsættelsen af de Beløb, som i Henhold til Kirke-  
gaardsvedtægten vil være at afkræve som Betaling  
for Gravstedets Erhvervelse, idet disse Takster bør  
afpasses herefter, saaledes at det, naar det drejer  
sig om Begravelse af udensognsboende eller af uden  
for Folkekirken staaende Sogneboende, tages i Be-  
tragtning, at disse ikke har ydet noget Bidrag til  
Sognets Kirkeligning og altsaa heller ikke til de  
gennem denne tilvejebragte Beløb til Dækning af  
Udgifterne til Graves Kastning, forsaavidt disse Ud-  
gifter efter den i Sognet bestaaende Ordning er lagt  
over paa Kirkeligningen, jfr. herved Princippet i  
Lov af 30. Juni 1922 om Vedligeholdelse af Kirker  
og Kirkegaarde m. m., § 25, Stk. 4 og 5, sidste Pkt.

11. Sept. 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Lands-  
retssagfører F. Bornemann) ang. Afslag paa et An-

**dragende om Tilladelse til Ligflytning i et Tilfælde, hvor der forelaa Indsigelse fra vedkommende Gravstedsejer.**

I et hertil indsendt Andragende har De som Sagsfører for N. N., nu boende i A., anholdt om Tilladelse til at lade Liget af hans den 29. Juni 1938 afdøde Hustru O. N., født P., der er begravet i sine Forældres, . . . . ., Familiegravsted paa Korsør Kirkegaard, flytte til det ham tilhørende Familiegravsted paa Frederikshavn Kirkegaard.

Det fremgaar af Sagen, at afdøde Fru O. N.'s to Søstre, Fru A. A. og Fru R. R., der har Skøde paa det omhandlede Familiegravsted i Korsør, har erklæret ikke at ville give Tilladelse til, at Liget flyttes.

I Anledning heraf skal man herved meddele, at Ministeriet vilde være villigt til at tage Andragendet under velvillig Overvejelse, saafremt Samtykke til Ligflytningen forelaa fra de paagældende Indehavere af Skødet — og dermed Dispositionsretten — med Hensyn til Gravstedet i Korsør, men at det formentlig stiller sig tvivlsomt, hvorvidt en Opgravning og Flytning af Liget vil kunne gennemføres mod Gravstedsejernes Protest, hvorfor Ministeriet maa have Andrageren henvist til først at søge dette Punkt berigtiget, enten ved en Overenskomst med Gravstedsejerne eller ved at søge sin Ret til — under Forudsætning af Ministeriets Godkendelse — at foranstalte den ansøgte Ligflytning fra Gravstedet i Korsør anerkendt ved Dom.

27. Sept. 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Biskoppen over Roskilde Stift) ang. **Begravelse af Personer, der er døde af smitsomme Sygdomme.**

I Skrivelse af 29. August 1939 har Deres Højærværdighed i Anledning af en af Provsten for Merløse og Tuse Herreder fremsat Forespørgsel om, hvorvidt der kræves særlige Reglers Iagttagelse, for at Begravelse kan finde Sted i Kirken af Personer, der er døde af smitsomme Sygdomme, udbedt Dem en Udtalelse i Sagen fra Ministeriet, derunder ogsaa med Hensyn til, hvilke Sygdomme saadanne særlige Reglers Iagttagelse vedrører.

I Anledning heraf skal man til Efterretning og Bekendtgørelse for Provsten tjenstlig meddele, at man om Sagen har brevvekslet med Sundhedsstyrelsen, der har udtalt, at i Henhold til Justitsministeriets Regulativ for Behandling af Lig af 8. Juni 1921 maa Lig af Personer, der er døde af de i Epidemilovens § 6, 1ste Stk., nævnte Sygdomme (Kolera, Pest o. s. v.), ikke henstaa i Kirken eller Vaabenshuset (§ 1 b), og Begravelsen skal foregaa fra det Sted, hvor Liget har henstaaet (§ 1 f). For andre Sygdomme under offentlig Behandling og smitsomme Sygdomme, der ikke er taget under offentlig Behandling, kan Epidemikommissionen kræve lignende Bestemmelser gennemførte.

25. Oktober 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Roskilde Stift) ang., hvorvidt Retten til et af en afdød Persons Bo bekostet Gravsted tilkom dennes nærmeste Slægtninge eller Universalarvingen i Boet, der ikke var beslægtet med den afdøde.

I et med Stiftsøvrighedens Skrivelse af 6. Oktober 1939 hertil indsendt Andragende har Formanden for Kalundborg Menighedsraad, Sognepræst N. N., udbedt sig Ministeriets Afgørelse i følgende Sag:

O. O. af Kalundborg, der afgik ved Døden den 31. Maj 1939 og blev begravet paa Kalundborg Kirkegaard, havde i sit Testamente indsat sin Husbestyrerinde, Frøken P. P., som sin Universalarving, saaledes at hun arvede hele hans Formue — bortset fra forskellige Legater — med Forpligtelse til at overtage de Boet paahvilende Forpligtelser.

I Henhold hertil har nævnte Frøken P. P. udredt Betalingen for Erhvervelsen af O. O.'s Gravsted paa Kalundborg Kirkegaard og derefter af Kirkeværgen modtaget Skøde paa Gravstedet,

Afdødes Broder, N. O., har herefter paa egne og to Søstres Vegne gjort gældende, at Frøken P. P., uanset at hun som Universalarving i Boet har bekostet Gravstedet, ikke har Krav paa Retten til det paagældende Gravsted, og anmodet om, at der i Stedet maa blive udfærdiget Skøde paa Gravstedet til Afdødes nærmeste Slægtninge, hans Søsken.

Frøken P. P. har fastholdt sin Ret til Gravstedet, idet hun dog har erklæret sig villig til at underkaste sig Ministeriets Afgørelse i Sagen.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at der efter Ministeriets Formening ikke vil kunne tillægges den Omstændighed nogen særlig Vægt, at Frøken P. P. har udredt Betalingen for Gravstedet, idet denne som en Del af Begravelsesomkostningerne under alle Omstændigheder skulde udredes af Dødsboets Midler — altsaa af Frøken P. P. som Universalarving — uanset, hvem Gravstedsretten skulde tilkomme.

Idet der dernæst ikke af Testamentet eller af Sagens Omstændigheder iøvrigt fremgaar noget Holdpunkt for den Antagelse, at det skulde have været Afdødes Ønske, at Gravstedsretten skulde tilkomme Frøken P. P. fremfor Afdødes Familie, maa det forekomme Ministeriet naturligt, at Skødet og dermed Gravstedsretten overføres til Afdødes nærmeste efterladte, altsaa hans Søsken, hvorved bemærkes, at den Omstændighed, at Frøken P. P. var indsat til at arve Hovedparten af Afdødes efterladte Formue, ikke kan være afgørende med Hensyn til Gravstedet, idet dette ikke kan anses som et under Formuen hørende økonomisk Aktiv.

(Fortsættes i næste Nr.).